

Załącznik
do uchwały Nr XLIII/496/17
Rady Miejskiej w Czerwionce- Leszczynach
Z dnia 15 grudnia 2017 roku

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018–2020

CZERWIONKA-LESZCZYNY
ZŁOŻA SUKCESU

Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2018–2020

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
I. Diagnoza.....	5
1. Rola Ośrodka Pomocy Społecznej we wspieraniu rodziny.....	5
2. Rola pozostałych instytucji Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny we wspieraniu rodziny .	13
II. Cele programu	17
III. Źródła finansowania	18
IV. Monitoring projektu	18
V. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	18
VI. Realizatorzy programu.....	18

Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest to naturalne środowisko życia dziecka, które ma największy wpływ na jego osobowość. To rodzina przekazuje dziecku swój system wartości i tradycje – ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w okresie dojrzewania. Konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania rodzina, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Współczesne rodziny, często mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska bezrobocia, ubóstwa czy przemocy oraz trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Nie bez znaczenia na funkcjonowanie rodziny ma również pojawienie się zjawiska niepełnosprawności. W momencie pojawienia się dysfunkcji, instytucje i służby społeczne zobligowane są do podjęcia na rzecz rodziny określonych działań naprawczych i objęcia rodzin wsparciem i wszechstronną pomocą.

Obowiązek opracowania i realizacji Programu wspierającego rodzinę nakłada na gminy Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. O wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do zadań własnych gminy należą:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci
- finansowanie:
  - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 *pomoc rodziny wspierającej* ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Program zakłada kontynuację działań profilaktycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz wprowadzanie nowych form pomocy rodzinie w zależności od potrzeb. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018–2020

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz.U.2016.1860)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (t.j. Dz. U. 2015r., poz. 1390)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (tj.: Dz. U. 2017 r. 1769 z późn. zmianami)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. z 2016r. Dz. U. poz. 487 z późn. zm.)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny na lata 2016 – 2025
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny na lata 2016 – 2020 (załącznik do Uchwały Rady Miejskiej w Czerwionce – Leszczynach w Czerwionce – Leszczynach Nr XVII/212/2016 z dnia 29 stycznia 2016r.)

I. Diagnoza

Gmina i miasto Czerwionka-Leszczyny położona jest w powiecie rybnickim w południowo-zachodniej części województwa śląskiego. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, według danych na dzień 31 grudnia 2016 roku, wynosi 40552 osób, z czego 27152 osób zamieszkuje miasto, a 13400 - pozostałe sześć sołectw wchodzących w skład gminy. Tabela nr 1 zawiera dane za lata 2015-2016 dotyczące liczby mieszkańców gminy z podziałem na kobiety i mężczyzn.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców w gminie Czerwionka-Leszczyny w latach 2015 - 2016r. z podziałem na kobiety i mężczyzn

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców 2015	Liczba mieszkańców 2016
Kobiety	20806	20770
Mężczyźni	19841	19782
Suma	40647	40552

1. Rola Ośrodka Pomocy Społecznej we wspieraniu rodziny

Problemy społeczne w Gminie Czerwionka-Leszczyny rozwiązuje przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy sądu i jego organów pomocniczych, Policji, instytucji oświatowych, podmiotów leczniczych, a także organizacji pozarządowych, kościoła i środowiska lokalnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach funkcjonuje w strukturach gminy od 1990 roku, udzielając mieszkańcom/klientom wsparcia, które umożliwi im samodzielną egzystencję dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, aktywizację społeczno - zawodową a także szanse dalszy rozwój.

Rodziny objęte wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach mają możliwość korzystania w sytuacjach tego wymagających m.in. z następujących form pomocy realizowanych przez pracowników OPS:

Pomoc Społeczna

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- pracę socjalną w tym Organizacja Społeczności Lokalnej
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- opłata posiłków dla dzieci w przedszkolach i szkołach,
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2018–2020

- współpracę z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,
- realizację prac społecznie-użytecznych,
- organizację wigilii dla osób samotnych,

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczej i wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach wg stanu na dzień 31 grudnia 2016. Z Pomocy społecznej w 2016r. skorzystało 528 rodzin a z pomocy w postaci pracy socjalnej 348 rodzin. Poniższa tabela obrazuje strukturę rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS z uwzględnieniem liczby dzieci w rodzinie.

Tabela nr 2. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS w Czerwionce-Leszczynach w roku 2016r. z uwzględnieniem liczby dzieci w rodzinie.

Wyszczególnienie	Rodziny z dziećmi ogółem							Rodziny niepełne z dziećmi			
	171							107			
Liczba dzieci w rodzinie	1	2	3	4	5	6	7 i więcej	1	2	3	4 i więcej
ilość dzieci	53	69	30	17	2	0	0	41	37	22	7

Powodem, dla którego mieszkańcy gminy Czerwionka-Leszczyny najczęściej ubiegali się o pomoc społeczną było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Często niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączyła się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia i przemoc domowa.

Tabela nr 3: Powody przyznania pomocy w latach 2015-2016

Główne powody przyznania pomocy	2015			2016		
	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym na wsi		ogółem	w tym na wsi	
Ubóstwo	582	94	1392	532	118	1245
Sieroctwo	1	0	1	0	0	0
Bezdomność	65	11	74	47	18	53
Potrzeba ochrony macierzyństwa	76	19	338	84	22	376
w tym: wielodzietność	21	7	116	24	7	139
Bezrobocie	426	63	1069	356	72	870
Niepełnosprawność	172	23	341	195	36	365
Długotrwała lub ciężka choroba	128	21	217	128	33	233
Bezradność w sprawach opiek. -	157	24	575	151	33	524

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018–2020

wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego						
w tym: rodziny niepełne	84	13	296	81	15	275
rodziny wielodzietne	45	11	253	43	9	245
Przemoc w rodzinie	24	1	87	15	1	53
Alkoholizm	41	4	67	24	5	46
Narkomania	1	0	1	2	1	6
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	6	18	23	4	38
Zdarzenie losowe	5	0	14			
Sytuacja kryzysowa	1	1	1	1	0	4

Zespół ds Organizowania Społeczności Lokalnej

W tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje również Zespół do Spraw Organizowania Społeczności Lokalnej. Jego celem jest przede wszystkim poprawa, jakości życia osób starszych, obalenie mitów i stereotypów towarzyszących tej grupie kategoryjnej, integracja tej grupy społecznej, ale także integracja międzypokoleniowa. Działająca od kilku lat grupa nieformalna Seniorzy z Zameczku realizuje z powodzeniem liczne projekty socjalne, współpracuje z Placówką Wsparcia Dziennego, czynnie uczestniczy w życiu lokalnej społeczności. Większość członków grupy należy do Stowarzyszenia Pomocy Feniks. Seniorzy z Zameczku są znani przez mieszkańców naszej gminy, a także przez mieszkańców innych miast. Często uczestniczą w wizytach studyjnych związanych z działalnością innych takich grup. Aktualnie w większości sami podejmują decyzje, co do działań i realizują je nie tylko na swoją rzecz, ale także na rzecz innych w całej społeczności lokalnej.

Świadczenia Rodzinne

W ramach świadczeń rodzinnych realizowane są następujące zadania:

- Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami
- Świadczenia opiekuńcze
  - zasiłek pielęgnacyjny
  - świadczenie pielęgnacyjne
  - specjalny zasiłek opiekuńczy
  - zasiłek dla opiekuna
- Świadczenie rodzicielskie
- „Becikowe” - zapomoga z tytułu urodzenia dziecka
- wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- działania wobec dłużników alimentacyjnych
- wypłata świadczenia wychowawczego 500+
- wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu (od roku 2017)

Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2018–2020

Tabela nr 4: Liczba świadczeń rodzinnych przyznanych w latach 2015-2016r.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń w 2015r.	Liczba świadczeń w 2016r.
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	22852	26377
Zasiłek pielęgnacyjny	11241	11236
Świadczenie pielęgnacyjne	1279	1362
Specjalny zasiłek opiekuńczy	88	133
Zasiłek dla opiekuna	601	499
Świadczenie rodzicielskie	-	1704
Becikowe	353	408
"Program rodzina 500 +"	-	2930
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	4896	4808

Od 2016r. Dział Świadczeń Rodzinnych oferuje również świadczenie wychowawcze („**program Rodzina 500 +**”) w wysokości 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko, bez konieczności spełnienia dodatkowych warunków. Rodziny mniej zamożne otrzymują wsparcie także na pierwsze dziecko. W 2016r. liczba rodzin, którym przyznano świadczenie wychowawcze wyniosła 2930. Od 1 stycznia 2017 r., z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkimi nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł (przyznawane na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „**Za życiem**”). Na dzień 31 października 2017 powyższych świadczeń przyznano w liczbie 4.

Działania w zakresie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów są dwukierunkowe. W pierwszej kolejności prowadzi się postępowania administracyjne mające na celu przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w sytuacjach, gdy osoba zobowiązana do alimentacji nie wywiązuje się z swojego obowiązku. Po drugie prowadzone są działania wobec dłużników alimentacyjnych, które mają na celu odzyskiwanie środków wypłacanych. Liczbę udzielonych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2015 i 2016 obrazuje tabela nr 4.

Dodatki Mieszkaniowe, energetyczne, pomoc materialna dla uczniów oraz Karta dużej rodziny

Tabela nr. 5 Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne za rok 2016.

Zadanie	2015	2016
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	3935	3971
Liczba wypłaconych dodatków energetycznych	1428	1405

Tabela nr. 6 Pomoc materialna dla uczniów za rok 2016.

Zadanie	2015	2016
Liczba przyznanych stypendiów szkolnych	277	518
Liczba przyznanych zasiłków szkolnych	18	8

Atrakcyjną formę wsparcia dla rodzin stanowi „Karta Gminy dla Dużej Rodziny” oraz „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny” upoważniających każdego członka rodziny wielodzietnej do szeregu zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu ofert handlowych, kulturalnych i rekreacyjnych. W 2016r. wydano 271 kart w ramach gminnego programu „Karta Gminy dla Dużej Rodziny” oraz 270 w ramach ogólnopolskiego programu „Karta Dużej Rodziny”.

Zespół Przeciwdziałania Przemocy

Na rzecz rodziny szerokie działania prowadzi Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół m.in. diagnozuje problem przemocy w rodzinie, podejmuje działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie i mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. Dane dot. liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w latach 2015-2016 zawiera tabel nr 7.

Tabela nr 7: Rodziny objęte procedurą „Niebieskiej Karty” w latach 2015-2016

Zadanie	2015	2016
Liczba przyjętych formularzy „Niebieskiej Karty”	131	78
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	142	65
Liczba osób wskazanych jako doświadczających przemocy, w tym: - osoby dorosłe (kobiety/mężczyźni) - osoby małoletnie	146 134 12	107 92 15
Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy	146	114
Liczba spotkań Grup Roboczych	417	251
Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” ze względu na: - ustanie przemocy, zaprzestanie dalszej i zrealizowany plan pracy - brak zasadności i podejmowania działań	133 127 6	90 88 2
Liczba odebranych dzieci w trybie art. 12a ustawy	5	6

Do zadań Zespołu Przeciwdziałania Przemocy należą:

- realizacja procedury „Niebieska Karta”,
- diagnoza sytuacji i potrzeb rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań interwencyjnych w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- planowanie działań pomocowych: psychologicznych, prawnych, monitorujących,
- udzielanie informacji o przysługujących prawach i możliwościach uzyskania różnych form pomocy,
- praca w ramach grup roboczych,
- praca socjalna na rzecz rodzin przy użyciu metody: indywidualnego przypadku, pracy z grupą i społecznością,

Wspieranie Rodziny

Gmina Czerwionka-Leszczyny (Ośrodek Pomocy Społecznej) opracowała i uchwaliła w 2015r. trzyletni Program Wspierania Rodziny w Gminie Czerwionka-Leszczyny na lata 2015-2017.

Głównym celem programu było tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania. W osiągnięciu tego celu pomaga osoba asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny polega na wzmożonej pracy z rodziną w celu niwelowania jej słabych punktów, nauczaniu jej zachowań, czynności - niejednokrotnie podstawowych tak, aby możliwe było zbudowanie bądź odbudowanie normalnego funkcjonowania rodziny, a pozostawienie w niej dziecka nie zagrażało jego rozwojowi. Asystenta rodziny zatrudnia kierownik jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną, lub podmiot, któremu gmina na podstawie art. 190 zleciła organizację pracy z rodziną. W Gminie Czerwionka-Leszczyny zadania te realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Rodzina przeżywająca trudności musi wyrazić zgodę na wsparcie ze strony asystenta rodziny i powinna brać aktywny udział w procesie zmiany. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach zatrudniał w 2015r. 4 asystentów a w 2016r. 3 asystentów rodziny. Zatrudnieni asystenci posiadają wykształcenie wyższe. W tabeli nr 8 zawarto informacje dot. liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2016.

Tabela nr 8: Rodziny objęte wsparciem asystenta w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny	52	31
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	115	107
Liczba asystentów rodziny	4	3

Pomimo podejmowanych przez instytucje pomocowe działań w celu poprawy funkcjonowania rodziny dochodzi czasem do sytuacji, w której konieczny jest odbiór dziecka i umieszczenie go w pieczy zastępczej. Do zadań Gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w pieczy w latach 2015-2016.

Tabela nr 9: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej:	42	49
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	11	7
- w rodzinach zastępczych	31	42

Placówki Wsparcia Dziennego

Dużym wsparciem dla rodzin są również Placówki Wsparcia Dziennego, znajdujące się w dzielnicy Czerwionka i dzielnicy Leszczyny. Placówki Wsparcia Dziennego przeznaczone są dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny i prowadzone są w formie opiekuńczej w tym świetlic i klubów zapewniając dziecku w szczególności:

- opiekę i wychowanie,
- pomoc w przezwyciężaniu trudności w nauce,
- udział w zajęciach tematycznych obejmujących profilaktykę uzależnień,
- naukę przestrzegania norm i zasad funkcjonowania w grupie,
- organizację czasu wolnego, zabaw i zajęć sportowych, wycieczek i biwaków, plenerowych imprez środowiskowych oraz rozwój zainteresowań,
- pomoc w sytuacjach kryzysowych np. szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych dziecka i jego rodziny,
- formowanie postaw społecznie pożądaných i pomoc w prawidłowym rozwoju ich osobowości, nabywanie różnych umiejętności społecznych, koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu,
- kształtowanie prawidłowych kontaktów dziecka z rodziną i środowiskiem,
- pomoc socjalną poprzez zapewnienie wychowankom jednego posiłku.

Zamieszczona poniżej tabela zawiera informacje nt liczby wychowanków uczęszczających do Placówek w dzielnicy Czerwionka i dzielnicy Leszczyny w roku 2016.

Tabela nr 10: Liczba dzieci uczęszczających do Placówek Wsparcia dziennego w latach 2015-2016

Dane	PWD w dzielnicy Leszczyny		PWD w dzielnicy Czerwionka	
	2015	2016	2015	2016
Ogólna liczba wychowanków placówek	77	82	86	79
Ogólna liczba uczestników Klubu Młodzieżowego	37 (19 osób niebędących wychowankami placówki)	30 (17 osób niebędących wychowankami placówki)	29 (11 osób niebędących wychowankami placówki)	25 (10 osób niebędących wychowankami placówki)

Działalność Placówek Wsparcia Dziennego finansowana jest w szczególności ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Placówki Wsparcia Dziennego w swojej działalności współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, pracownikami socjalnymi, asystentami rodzinnymi, kuratorami sądowymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją, Sądem, a także z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz stowarzyszeniami i fundacjami.

Z doświadczeń wychowawców placówki wynika, iż praca z takimi dziećmi i młodzieżą przynosi największe efekty, gdy do współpracy włączani są ich rodzice. W ramach tych działań wychowawcy organizowali indywidualne konsultacje i warsztaty z rodzicami, podczas których omawiali sytuację dziecka w placówce oraz zachęcali rodziców do dalszej współpracy poprzez udział w różnego rodzaju zajęciach. W tabeli nr 11 zamieszczono informacje nt prowadzonych w 2016r. przez Placówki Wsparcia Dziennego działań z dzieckiem i rodziną.

Tabela nr 11: Przeprowadzone przez PWD w 2016r. działania skierowane do rodziców i dzieci

Placówka	Działanie	Liczba spotkań/zajęć/konsultacji/uczestników
PWD w dzielnicy Leszczyny	- grupy wsparcia - zajęcia edukacyjne „Perfekcyjna Pani Domu” - zajęcia integracyjne	33 zajęcia
	- poradnictwo pedagogiczne	287 konsultacji
	- „Dzień rodziny”	35 rodziców/op. prawnych
	- „Profilaktyczny Festiwal Zabawy”	112 uczestników
	- „Spotkanie Przyjaciół Placówki Wsparcia Dziennego”	152 uczestników
	- spotkania informacyjne, zebrania z rodzicami	7 spotkań
PWD w dzielnicy Czerwionka	- warsztaty „Zawsze razem” - warsztaty „Aktywna rodzina”	31 zajęć
	- festyny rodzinne	2 festyny
	- poradnictwo pedagogiczne	52 spotkania
	- spotkania informacyjne, zebrania z rodzicami	2 spotkania

Klub Integracji Społecznej

Zadaniem Klubu jest przede wszystkim wspieranie osób bezrobotnych z terenu Gminy Czerwionki-Leszczyn, a korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Formuła Klubu ma umożliwić wzrost aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności i uzyskanie narzędzi do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, na jakie napotykają osoby długotrwale bezrobotne

Głównym celem KIS jest:

- minimalizowanie skutków bezrobocia,
- promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej,
- przygotowanie do podjęcia zatrudnienia np. w ramach prac społecznie użytecznych,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia.

Klub Integracji Społecznej w Czerwionce-Leszczynach spełnia następujące funkcje:

- przygotowuje i prowadzi szkolenia i warsztaty oraz grupy wsparcia,
- oferuje poradnictwo z zakresu informacji zawodowej,
- oferuje pomoc psychologiczną indywidualną i grupową,
- oferuje pomoc prawną,
- oferuje nieodpłatny dostęp do Internetu w celu poszukiwania pracy dla Klientów Klubu,
- oferuje pomoc w przygotowaniu profesjonalnych aplikacji zawodowych, oraz możliwość napisania ich na komputerze,
- oferuje dostęp do aktualnych ofert pracy oraz szkoleń i kursów podnoszących lub uzupełniających kwalifikacje zawodowe.

W ramach Klubu zajęcia prowadzone są w formie indywidualnej i grupowej. Dla osób zakwalifikowanych do grup warsztatowych prowadzone są zajęcia aktywizujące. Zajęcia prowadzą terapeuci, psycholog, doradca zawodowy, konsultanci, informatyk.

Mieszkania chronione

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi mieszkania chronione przy ul. Ks. Pojdy 84 w dzielnicy Leszczyny przeznaczonych dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Okres pobytu w mieszkaniach określony jest w decyzji o skierowaniu do mieszkania chronionego, jednak nie dłużej niż 2 lata lub do momentu uzyskania lokalu socjalnego lub komunalnego z gminnego zasobu mieszkaniowego. W 2016 roku schronienia w postaci mieszkań chronionych udzielono 7 osobom (z uwzględnieniem dzieci).

2. Rola pozostałych instytucji Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny we wspieraniu rodziny

Placówki oświatowe

Placówki oświatowe pełnią istotną rolę w systemie wspierania rodziny. Ich zasadniczą rolą jest nie tylko edukowanie dzieci i młodzieży, ale również wspieranie ich rozwoju. Rozwoju zarówno w kwestiach rozwijania zainteresowań jak i kwestiach wychowawczych i socjalizacyjnych. Zazwyczaj jest to pierwsze miejsce, w którym młody człowiek doświadcza procesów socjalizacyjnych podczas zajęć grupowych. Nie bez znaczenia jest również oddziaływanie wychowawcze prowadzone w sposób celowy skierowane do dzieci i młodzieży jak i pedagogizacja rodziców (lekcje pokazowe, konsultacje pedagogiczne, psychologiczne, zebrania klasowe, spotkania integracyjne). Przedszkole bądź szkoła to miejsce, które najczęściej jako pierwsze dostrzega problemy dziecka, gdy nagle zmieni się jego zachowanie, pojawią się absencje w zajęciach lub trudniejsze relacje z rówieśnikami. Stała współpraca z wychowawcami, pedagogami lub psychologiem daje szansę na kompleksową pomoc dziecku i jego rodzinie.

W Czerwionce- Leszczynach funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- 9 przedszkoli (w tym jedno prywatne)
- 13 szkół podstawowych
- 1 szkoła specjalna
- 4 żłobki/ kluby dziecięce (działalność prywatna)
- 1 Powiatowa Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna jest jedyną placówką specjalistyczną na terenie gminy i miasta, świadcząca usługi dla dzieci, od urodzenia do ukończenia edukacji i ich rodziców. Udziela dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej. Określa warunki rozwoju psychofizycznego, społecznego i emocjonalnego dzieci i młodzieży oraz wspiera w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Do zadań poradni należą oddziaływania:

- profilaktyczne,
- diagnostyczne,
- terapeutyczne.

Zadania te realizowane są poprzez:

- wczesne wykrywanie dysharmonii rozwojowych u dzieci i wspomaganie rozwoju dziecka od urodzenia,
- ustalanie przyczyn i zapobieganie niepowodzeniom dydaktyczno-wychowawczym,
- popularyzację wiedzy psycho-pedagogicznej,
- wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny,
- profilaktykę uzależnień i trudności adaptacyjnych dzieci i młodzieży,
- pomoc nauczycielom w rozpoznawaniu potrzeb uczniów, w dostosowaniu wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb dziecka i rozwijaniu jego potencjalnych możliwości.

Korzystanie z usług udzielanych przez poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne. W poradni pracują psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, rehabilitanci i lekarz pediatra. Przeprowadzają oni specjalistyczne badania diagnostyczne dzieci i młodzieży. Prowadzą indywidualną terapię podopiecznych w zakresie łagodzenia trudności dydaktycznych, wychowawczych i emocjonalnych (uczniowie dyslektyczni, z trudnościami adaptacyjnymi, z zaburzoną komunikacją słowną, z moczeniem nocnym, z przewlekłymi chorobami, chorobami niepełnosprawnością ruchową i inne), oraz z rodzicami poprzez grupy wsparcia i terapie rodzin.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, poprzez:

- diagnoza problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Komisja podejmuje czynności zmierzające do

orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Komisja działa w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalony przez Radę Miejską oraz obowiązujące przepisy.

Do zadań Komisji należy w szczególności:

- inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- rozpatrywanie zawiadomień osób i instytucji o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- prowadzenie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu:
  - kierowanie na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
  - wnioskowanie do sądu o zarządzenie poddania badaniu osoby w przypadku braku opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
    - prowadzenie postępowania w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu:
  - kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
  - wnioskowanie do sądu o ustanowienie kuratora na czas trwania tego leczenia,

Tabela nr 12: Działania podejmowane przez GKRPA w latach 2015 -2016r.

Podejmowane czynności	ilość złożonych wniosków, przeprowadzonych rozmów, udzielonych porad	
	2015	2016
Rozpatrywane sprawy w zakresie zdiagnozowania problemu alkoholowego	120	103
Wnioski skierowane do sądu wobec osób nadużywających alkoholu w celu dalszego rozpatrzenia i ewentualnego zobowiązania do leczenia odwykowego	55	38
Postępowania zakończone	39	45
Sprawy skierowane do dalszego postępowania w 2017r.	26	20
Rozmowy interwencyjno - motywacyjne z osobami nadużywającymi alkoholu	92	87
Udzielone poradnictwo dot. możliwości pomocy osobom z problemem alkoholowym	55	58

Tabela nr 13: Działania Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w latach 2015 - 2016.

Działanie	2015	2016
Poradnictwo w zakresie uzależnienia od alkoholu	431	366
Poradnictwo w zakresie przemocy w rodzinie	144	98
Poradnictwo prawne	529	426
Poradnictwo psychologiczne	94	12

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

Jednym z podstawowych zadań Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej jest gospodarowanie zasobem mieszkaniowym gminy. Poniżej zamieszczono dane za rok 2016 dot. liczby złożonych wniosków o przydzielenie mieszkania.

Tabela nr 14: Liczba wniosków złożonych o lokal mieszkaniowy w roku 2016

Wyszczególnienie	Liczba
Złożone wnioski o lokal mieszkaniowy	119
- lokal komunalny	79
- lokal socjalny	40
Wnioski przyznane	51
- lokal komunalny	42
- lokal socjalny	9

Służba zdrowia

Usługi z zakresu podstawowej opieki medycznej, specjalistycznej opieki ambulatoryjnej oraz stomatologii z protetyką, na terenie gminy i miasta Czerwionka-Leszczyny świadczą samodzielne niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, prywatne gabinety lekarskie i laboratoria analityki medycznej, z których część mieści się na terenie przychodni rejonowych i wiejskich ośrodków zdrowia. Większość z tych placówek funkcjonuje w oparciu o kontrakty podpisane z Narodowym Funduszem Zdrowia i prowadzą szeroko pojmowaną działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.

Parafie z terenu gminy

Parafie na terenie Gminy i Miasta Czerwionka- Leszczyny prowadzą działalność pomocową dla rodzin m.in poprzez dożywianie dzieci, zbiórki, akcje charytatywne.

II. Cele programu

Cel główny:

Tworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w gminie Czerwionka – Leszczyzny.

Tabela nr. 10 Cele szczegółowe, zadania i zakładane rezultaty programu

Cel 1	Zapewnienie rodzinom profesjonalnej pomocy i wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (rozwój sieci asystentów rodziny);
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rodziców w funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez współpracę z asystentem rodziny; • prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodziną w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej (np. poprzez projekty socjalne); • prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci; • organizowanie treningów dla rodziców (np. ekonomiczny, higieniczny, umiejętności wychowawczych, umiejętności załatwiania spraw urzędowych itp.); • podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinom biologicznym;
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi; • poprawa sytuacji dziecka w rodzinie; • przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
Cel 2	zapewnienie ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą;
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; • prowadzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą; • prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci; • organizowanie treningów dla rodziców • współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa sytuacji dziecka w rodzinie; • poprawa bezpieczeństwa dziecka w rodzinie;
Cel 3	zapewnienie wsparcia i pomocy kobietom w ciąży oraz rodzinom przeżywającym trudności w związku z pojawieniem się w rodzinie dziecka niepełnosprawnego;
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rodziców poprzez współpracę z asystentem rodziny; • prowadzenie grup wsparcia • udzielenie wsparcia psychologicznego; • współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny;

Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielenie stosownego wsparcia i pomocy kobietom w ciąży oraz rodzinom przeżywającym trudności w związku z pojawieniem się w rodzinie dziecka niepełnosprawnego;
Cel 4	zapewnienie kobietom w ciąży dostępu do informacji oraz poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę;
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych i poradnictwa dla rodziców i dzieci; • udzielanie informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny;
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do poradnictwa w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem; • dostęp do informacji do instrumentów pomocowych;

III. Źródła finansowania

1. Budżet Państwa
2. Budżet Gminy
3. Środki pozyskiwane z zewnątrz

IV. Monitoring projektu

Monitoring Programu będzie się odbywał w formie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawienia potrzeb - przedkładanego Radzie Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

V. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są rodziny z gminy i miasta Czerwionka-Leszczyny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ponadto odbiorcami będą kobiety w ciąży oraz rodziny przeżywające trudności w związku z pojawieniem się w rodzinie dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

VI. Realizatorzy programu

Głównym realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwionce - Leszczynach poprzez działalność asystentów rodziny, pracowników socjalnych, Zespołu Przeciwdziałania Przemocy, Placówek Wsparcia Dziennego przy współpracy z:

1. Urzędem Gminy i Miasta Czerwionka- Leszczyny,
2. Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
3. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną;
5. Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej;
6. Placówkami oświatowymi (przedszkola, szkoły);
7. Miejskim Ośrodkiem Kultury;
8. Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji;
9. Policją;
10. Służbą zdrowia;
11. Organizacjami pozarządowymi;
12. Sądem, Kuratorami;
13. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie